

Zestienhonderd man van de 43 Pantserbrigade en 2200 van de 42 Pantserinfanteriebrigade beleefden de tweede helft van augustus de première van respectievelijk Sisonne en Mourmelon. En daarmee lijkt La Courtine — ondanks de voor vele beroeps bijna magische klank — als theater van het oefengebeuren te hebben afgedaan.

De Noordfranse terreinen — de Limburgachtig glooiende en wat armelijke begrenzing van het Champagnegebied — boden meer. Veel meer. Van tactisch geschoolden kan men nu zonder omwegen vernemen, dat La Courtine voor het moderne gevecht ten enen male ongeschikt is. Mourmelon, en meer nog Sisonne, daarentegen voorzagen in bijna ideale mogelijkheden. Bijna. Want gemechaniseerd optreden vereist nog meer ruimte dan deze — naar Nederlandse begrippen reusachtige — terreinen boden.

Wat men verder in Frankrijk trof: aanmerkelijk minder beedeelde collegadienstplichtigen (twee kwartjes per dag), een niet onvriendelijke bevolking en handenwrijvende taveerne-exploitanten. En in de kazernes: eenvoudige doch redelijke (Sisonne), maar ook bijkans haveloze (Mourmelon) legeringsgebouwen. En van die hurktoiletten moet de Nederlander ook niets hebben.

Oefenen in Champagne

In de weekendavonden puilen de Nederlandse soldaten uit de café's en barretjes. De enige winkelstraat waaruit Mourmelon bestaat telt er een half dozijn. Ook in het land van de wijn drinkt de Nederlandse soldaat bier. De scherpe opmerker kan constateren, dat op de prijslijsten de bierprijs is gewijzigd dan wel met een blanco papiertje is beplakt. De barkeppers ontkennen om strijd, dat dit iets met het bezoek uit het noorden uitstaande heeft. In soldatenkringen kan men een ander licht-alcoholisch verwijt vernemen. Wie een beetje Frans praat krijgt gewoon een glas tabpier. Voor 1 franc en tien centimes of daaromtrent. De taalkundig minder onderlegden ontvangen na hun flesje pils een rekening, die vele tientallen procenten hoger ligt.

Speciaal exportbier, monsieur, zegt de barkeeper.

Moeilijkheden blijven uit. Afgezien van enige brooddronken lieden van een voordetachment, die stenen naar de gendarmerie keilden. Misschien omdat het Noordfranse platteland niet die o-la-la atmosfeer ademde, die men 160 kilometer van Parijs verwachtte. De bevolking is er minder op frivoliteiten ingesteld, dan die van de noord-Veluwe. Anderzijds hoefden die mag-ik-wat-van-je-dinken-vrouw-tjes, die het eerste weekend naar Mourmelon oprukten, ook niet zo erg van de Nederlandse soldaat.

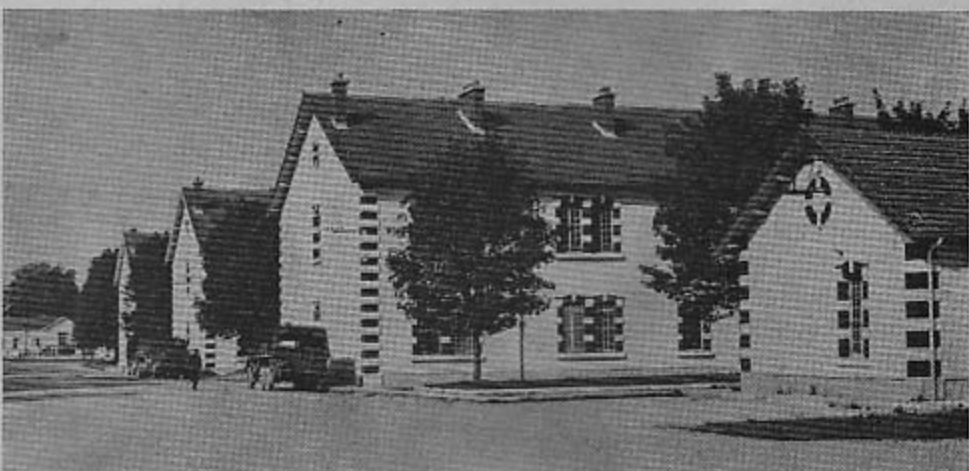
1.
... vrij zwaar
terrein met ver-
borgten kuilen in de
keiharde bodem...

2.
... de voertuigen
hebben inmiddels —
door het geel-witte
stof — de kleur aan-
genomen, waarin
men in woestijn-
oorlogen het
materieel pleegt te
schilderen...

Een jonge barkeeper — aanvankelijk ook nogal onthutst over de rijke hoofd- en gelaatsbegroeiing van de noordelijke krijgslieden — acht hen vriendelijke lieden, met veel geld. Ze drinken rustig hun biertje, slaan zo nu en dan aan het zingen. Pas de problèmes. Dan zijn de Engelsen anders, meent hij, veel-betekenend de bokshouding aannemend. Voor de man in de troep is 'oefening Frankrijk' zo niet veel anders dan Hohne of Sennelager. De champagne-kelders van Reims en Parijs bij dag zijn de toeristische hoogtepunten. De taal vormt een barrière. Veel avonden gaan heen in nachtrustslurpende oefeningen. Want daarom gaat het tenslotte. Aan de oefenterreinen in Nederland heeft de landmacht evenveel als een goed-beklante tapperij aan een tiendelig glasservies.

Luitenant-kolonel G. van Osch, commandant van 43 Tankbataljon beantwoordt de vraag over welke oefenruimte hij in Nederland beschikt met een cynisch: '... in principe de tuin van het officiershotel in 't Harde'. In Sisonne, waar hij als onderdeel van 43 Pabrig oefent, kan hij redelijk uit de voeten. Zegt hij: 'Eindelijk kunnen we nu eens alle facetten van de opleiding behandelen. Het terrein biedt geweldige variatiemogelijkheden. Grote schootsvelden, dekkingsmogelijkheden, gedekte naderingsroutes. Ook de samenwerking met de infanterie komt nu uit de verf.' Brigade-generaal D. B. W. van Ardenne, commandant 43 Pabrig: '... machtig terreintje, ideaal voor een bataljonscommandant om zijn compagnieën of eskadrons te oefenen.'

Bij de brigadestaven, maar ook bij commandant 4 divisie, generaal-majoor J. A. baron Bentinck bestaat de neiging vergelijkenderwijs aan Sisonne de voorkeur te geven boven Mourmelon. Sisonne is lichter, verspreider bebost en net iets meer dan Mourmelon geschikt voor brigadegeleide bataljonsoefeningen. 'Maar,' zegt de divisiecommandant, 'dan moet het niet te lang duren en je hebt een aanloop over de openbare wegen nodig van 40 tot 60 kilometer.

De brigades-nemen hun aanloop. Met toestemming van de burgerautoriteiten, verkregen na uitvoerige correspondentie met 'Parijs' dan wel via goodwill-kwekende cocktails met burgemeesters. Maar helemaal ideaal is het niet. De 42 Pantserinfanteriebrigade mag ten zuiden van de Marne starten en daar na warme krijg te Mourmelon ook weer terugkeren. Maar alleen met wielvoertuigen. Rupsen zijn taboe, wat jammer is. Pantsergenie, anti-tank AMX-en en tanks voegen zich aan de rand van het oefenterrein bij de oprukkende infanteristen in de YP's van 45 of 44 Painfbataljon. Het is een mogelijkheid, maar een weinig realistische. Kolonel J. J. Nortier, plaats-

3.
Mourmelon: van buiten knap in de verf, van binnen een verwaarloosde troep. In sommige gebouwen een schreeuwend gebrek aan kranen en sanitair. Maar la Courtine en Beverlo zijn zeker niet beter

4. Mourmelon: twee van de drie kampkeukens vertoonden roestvorming. Mobiele veldkeukens van de infanterie-bataljons namen het werk over

5. 43 Tankbat in Sisonne: eindelijk vrij rondcrossen zonder de beperkingen van afgepaalde tankbanen

vervangend commandant van 42 Painfbrig: 'Het zou ideaal zijn als in de toekomst ook de rupsvoertuigen met de voorbereidende bewegingen konden meedoen. Dat wordt aangeboden. Het terrein is prachtig als bataljonsoefenterrein. Voor de hele brigade is het net iets te klein.'

De 43 Pantserbrigade in Sisonne mag wel met tracks buiten het oefenterrein komen ten behoeve van een opmars 'om de noord'. Maar dan heel voorzichtig en zonder gevechtssituaties. '... nog geen stoeprand geraakt,' aldus overste Van Osch.

Maar ook zonder stoepranden krijgen rupsen en wielen het knap zwaar te verduren. Onder het hoge gras van Mourmelon en Sisonne gaan geniepige kuilen schuil, niet zelden bomkraters uit de eerste wereldoorlog. De commandant van een ondersteuningscompagnie van 42 Painfbrig stelt licht verbaasd vast, dat de getrokken mortieren los raken. Dat is hem nog nooit gebeurd. Allerwegen oordeelt men de oefenterreinen vrij zwaar. Maar niet te zwaar. Een beetje extra aandacht van de chauffeurs, een iets kalmere rijstijl en de gevaren van de keiharde leembodem zijn geneutraliseerd. Desondanks maken de monteurs van de TD en de bataljonsonderhoudsgroepen overuren. Sergeant-majoor A. Kleinveld, BOG-commandant van 43 Tankbat constateert loszittende schokbrekers en afgebroken bufferveren. Maar het is bij te houden. De waarschuwingen aan de chauffeurs leveren resultaat op. Alleen de bataljonscommandant - naar hij beschaamd toegeeft - rijdt daarna nog het spanwiel van zijn Leopard kapot. Kapitein Schipper, werkplaatscommandant van 42 Herstelcompagnie in Mourmelon schat, dat hij in 14 dagen zo'n 30% meer aanbod heeft gehad dan gemiddeld in bijvoorbeeld Sennelager het geval is. Dat betekent veel sleutelen. Ook 's avonds en op zaterdag.

Aan de gangbare mening, dat met de Noordfranse terreinen een uitstekende keus is gedaan, doet dit weinig af. Mourmelon en Sisonne bieden plenty

mogelijkheden. Nog afgezien van het feit, zoals een compagniescommandant zegt, dat 'ieder vreemd oefenterrein goed is, want in Nederland kennen we zo langzamerhand iedere struik.' Ook kolonel Nortier ziet nog een bijkomend voordeel: de kennismaking met het Franse leger. Want Mourmelon is een gigantisch militair complex, waar onder meer twee pantseregimenten en een opleidingseenheid huizen. Zegt de kolonel: 'Ik geloof, dat de verschillen in salariering en tolerantie toch wel indruk hebben gemaakt. Je weet natuurlijk niet of men dat terug in de Nederlandse kazernesleer nog zal beseffen. Maar nu wel.' Een dienstplichtige in Mourmelon,

met in het achterhoofd ook de vervuilde gebouwen met hier en daar een indringend gebrek aan sanitair: 'Als ze hier nu eens de Nederlandse recruten laten opkomen, dan wanen die zich later in een Nederlandse kazerne in de hemel.' Vergelijkingen, en ondanks de taalproblemen, toch contact met de Fransen. Ook op organisatorisch niveau verlopen die contacten prettig. Generaal Van Ardenne spreekt van een uitstekende coöperatie met de kampcommandant van Sisonne.

En divisiecommandant generaal baron Bentinck loopt op verdere ontmoetingen vooruit door in een interview met het dagblad 'l'Union' uit Reims te zin-

6. Generaal-majoor J. A. baron Bentinck, commandant 4 divisie, bij de hardwerkende mensen van 42 Herstelcie. Volgend jaar samen met de Fransen oefenen?

infanterist verbeterd naarmate hij natter wordt

7. Mourmelon: 'brug vernield', te voet de Marne over. De mannen van 44 Painbat toonden weer eens, dat het humeur van de

spelen op een gezamenlijke oefening in Duitsland. Licht generaal Bentinck ons toe: 'Bij het legerkorps leven ideeën – maar 'Den Haag' moet er nog mee akkoord gaan – om volgend jaar in Duitsland een divisiegeleide brigade-oefening te houden. In Beieren. Maar er is nogal wat nodig om een brigade op 100% sterkte te brengen en ook nog een krachtige vijand te leveren.

Waarom zouden we nu eens niet – in plaats met Engelsen of Duitsers – met de Franse troepen samen oefenen. Die zitten ook in Beieren.' 'Frankrijk '71' heeft misschien meer losgewoeld dan het stof van Mourmelon en Sisonne.

